

FIȘA DISCIPLINEI

SEMINAR DE CERCETARE ÎN ARHEOLOGIE (III)

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca
1.2. Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Istorie antică și Arheologie
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclul de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	ARHEOLOGIE
1.7. Forma de învățământ	Cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		SEMINAR DE CERCETARE ÎN ARHEOLOGIE (III)				Codul disciplinei		HLR1628			
2.2. Titularul activităților de curs											
2.3. Titularul activităților de seminar			Conf. univ. dr. Habil. Florin-Gheorghe FODOREAN								
2.4. Anul de studiu		III	2.5. Semestrul		6	2.6. Tipul de evaluare		C	2.7. Regimul disciplinei		Ob. DS

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	-	3.3. seminar/ laborator/ proiect	4
3.4. Total ore din planul de învățământ	48	din care: 3.5. curs	-	3.6 seminar/laborator	48
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI) (se detaliază punctul 3.5. SI = 3.5.1+3.5.2.+3.5.3+3.5.4.+3.5.5+3.5.6.)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					5
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					5
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri (mai mare sau egal cu nr. total ore prevăzut în calendarul disciplinei pentru temele de control)					10
Tutoriat (consiliere profesională)					3
Examinări					4
Alte activități [de ex.: comunicare bidirecțională cu titularul de disciplină / tutorele]					-
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				27	
3.8. Total ore pe semestru				75	
3.9. Numărul de credite				3	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu e cazul
4.2. de competențe	Noțiuni de bază privind procesul de urbanizare în Dacia romană.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sală dotată cu videoproiector.

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale/esențiale	Utilizarea metodologiei de bază a unor științe auxiliare ale istoriei (conexe arheologiei) Cunoașterea fenomenului de urbanizare în Dacia romană Însușirea unor noțiuni legate de arheologia urbană Cunoașterea istoricului cercetărilor cu privire la orașele din fosta provincie Dacia Utilizarea unor metode de cercetare pentru elaborarea de prezentări cu privire la unele așezări urbane din Imperiul Roman sau din provincia Dacia. Analiza critică și evaluarea în context istoric general (economic, politic, etc.) a valorii și ponderii informației primare dobândite, cu conștientizarea importanței și limitelor acestora. Corelarea informațiilor provenite din diverse surse (istoriografice, numismatice, epigrafice, arheologice etc.) referitoare la o temă prin utilizarea criticii, analogiei, comparației, analizei și sintezei. Utilizarea adecvată a bazelor metodologiei cercetării arheologice teoretice (principiile analogiei, tipologiei, cronologiei) și practice, de teren. Evaluarea critică a stadiului cercetării (într-o problematică dată), implicit a perspectivelor cercetării asumate în funcție de cantitatea și calitatea datelor existente. Identificarea și utilizarea adecvată a principalelor resurse bibliografice de referință de specialitate.
Competențe transversale	În cadrul seminarului, se vor aplica tehnici de muncă eficientă în echipă multidisciplinară. Se vor forma grupe care vor lucra la diverse studii de caz.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cunoașterea și înțelegerea unor subiecte specifice legate de apariția, dezvoltarea și apogeul orașelor din Dacia romană, instituțiile urbane, topografia acestor orașe, elemente arhitecturale, clădiri specifice. Se vor discuta atât situațiile din Dacia, cât și exemple punctuale din alte provincii.
7.2 Obiectivele specifice	Deprinderea de a opera cu metode și criterii specifice cu scopul de a realiza prezentări cu privire la cercetarea arheologică în fostele orașe ale Daciei romane.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Urbanismul în Dacia romană.	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică.	3 ore
2. Începuturile arheologiei urbane în Transilvania. Adalbert Cserni și Apulum. Muzeul din Alba Iulia. APULUM. Primul oraș și topografia lui. Municipium Aurelium Apulense. Cercetări arheologice sistematice și preventive. Necropolele. Conservarea și punerea în valoare a cercetărilor arheologice. Materialul epigrafic despre oraș.	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică	3 ore
3. APULUM. Al doilea oraș. Municipium Septimium Apulense. Relația topografică între <i>canabae</i> și castru. Rețeaua de drumuri.	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică	3 ore
4. POTAISSA. De la cercetările lui Téglás în prezent. De la <i>vicus Patavissensium</i> la municipium și <i>colonia</i> . Evoluția urbană. Materialul epigrafic despre oraș. Topografia orașului. Atelierul de olărie. Monumente epigrafice și sculpturale.	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică	3 ore
5. POTAISSA. <i>Canabae</i> . Cercetări recente. Rețeaua de drumuri în oraș. Proiectul TIR-FOR.	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică	3 ore

6. ULPIA TRAIANA SARMIZEGETUSA. Topografia orașului. Forul. Materiale epigrafice cu privire la oraș.	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică	3 ore
7. ULPIA TRAIANA SARMIZEGETUSA. Amfiteatrul. Templele. Rețeaua stradală. Extra muros. Centuriatiile. Vile suburbane.	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică	3 ore
8. POROLISSUM. Topografia orașului. Materiale epigrafice cu privire la oraș. Despre Municipium Septimium Porolissense.	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică	3 ore
9. POROLISSUM. Amfiteatrul. Cercetări recente cu mijloace non-invazive în oraș. Rezultate.	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică	3 ore
10. NAPOCA. Evoluția urbană. Instituții. Topografia orașului. Descoperiri arheologice intra muros. Descoperiri arheologice extra muros. Rețeaua stradală. Forul. Cercetări arheologice sistematice și preventive.	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică	3 ore
11. AMPELUM. ROMULA. Evoluția urbană. Instituții. Topografia orașului. Descoperiri arheologice. Cercetări arheologice sistematice și preventive.	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică	3 ore
12. TIBISCUM. DIERNA. DROBETA. Evoluția urbană. Instituții. Topografia orașelor. Descoperiri arheologice. Cercetări arheologice sistematice și preventive.	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică	3 ore
13. ALBURNUS MAIOR. Topografia așezării. Cercetări arheologice sistematice și preventive.	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică	3 ore
14. Așezări cu statut de pagus. Pagus Aquensis. Pagus Miciensis. Concluzii.	Expunerea combinată cu metode activ-participative, problematizarea, investigația, conversația euristică	3 ore

Bibliografie:

R. ARDEVAN, *Viața municipală în Dacia romană*, Timișoara, 1998, p. 25-89 (orașele Daciei), p. 121-161 (instituțiile municipale).

N. Branga, *Urbanismul Daciei romane*, Timișoara, 1980, p. 14-81.

AL. DIACONESCU, *The towns of Roman Dacia: recent research*. În: HAYNES, W. S. HANSON, I. P. HAYNES, *The Making of a Provincial Society. Journal of Roman Archaeology Supplementary Series 56*, Portsmouth, Journal of Roman Archaeology, 2004, p. 87-142.

Alexandru Diaconescu, *Forurile Sarmizegetusei*, Cluj-Napoca, 2010.

M. Bărbulescu, Potaissa. Studiu monografic, Turda.

N. Gudea, *Porolissum. Un complex arheologic daco-roman la marginea de nord a Imperiului Roman. 1. Cercetări și descoperiri arheologice pînă în anul 1977* = ActaMP 13.

C. H. Opreanu, V. Lăzărescu, *A Frontier Marketplace at Porolissum in the Light of Numismatic Evidence. Contribution to the Knowledge of the Roman Limes Economy*, Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2015

V. Rusu-Bolindeț, *Ceramica romană de la Napoca. Contribuții la studiul ceramicii din Dacia romană*, Cluj-Napoca, 2007, p. 68-100.

A. Bodor, *Contribuții la cunoașterea orașului Napoca pe baza monumentelor sale sculpturale în piatră (II)*. În: ActaMN, XXIV-XXV, 1988-1989, p. 193-221.

Vasile Moga, Roman Pop, *Descoperiri arheologice la Ampelum*, în Acta MN 15, 1978, p. 213-218

Corneliu Mărgărit Tătulea, *Romula-Malva*, Ed. Museion, 1994

C. Găzdac, M. Neagoe, Oana Neagoe, *Drobeta – orașul nepărăsit al Daciei romane*, Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2015.

Paul Damian (coord.), *Alburnus Maior I – Rezultatele cercetărilor arheologice preventive din anii 2000-2001*, Ed. A II-a, Cluj-Napoca, 2010.

Mihaela Simion, Virgl Apostol, Decebal Vleja, *Alburnus Maior II. Monumentul funerar circular/The circular funeral monument*, București, 2004.

Alburnus Maior, vol. 3, partea I, *Necropola romană de incinerare de la Tăul Corna*, Cluj-Napoca, 2008.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Cursul oferă o mai bună înțelegere a aspectelor legate de urbanismul în Dacia romană, topografia principalelor așezări urbane, cronologia lor, statutul lor juridic, cercetările arheologice preventive și sistematice din arealul acestora. La final studenții vor putea câștiga capacități de judecată independentă asupra temelor propuse.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs			
10.5 Seminar/laborator	Cunoașterea teoretică a problematicii studiate	Evaluare secvențială (orală) în timpul semestrului, participarea activă la seminarii, expunerea liberă, susținerea unei prezentări în timpul întâlnirilor. Colocviu	50 % 50%
10.6 Standard minim de performanță			
Cunoașterea aspectelor teoretice și metodologice de bază legate de urbanizarea Daciei romane (concepte, principii, metode, mijloace, indicatori, date și informații).			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)¹

					
--	--	--	---	--	--

¹ Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".